

Karolina Pałka-Suchojad¹
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
ORCID ID: 0000-0001-7670-2912
e-mail: karolina.palka-suchojad@ujk.edu.pl

#strefawolnaodLGBT. O mowie nienawiści w mediach społecznościowych

*Obecnie walka z mową nienawiści
polega na przypisywaniu własnej nienawiści
politycznym przeciwnikom*
Roger Scruton

ABSTRAKT

W artykule podjęto tematykę mowy nienawiści na tle orientacji seksualnej, a główny nacisk położony został na charakter dyskusji wokół osób LGBT na polskim Twitterze. Artykuł składa się z dwóch logicznie wyodrębnionych części. Pierwsza, teoretyczna, podejmuje próbę kompleksowej deskrypcji zjawiska mowy nienawiści odwołując się do aspektów definicyjnych oraz lokuje analizowane zjawisko w kontekście cyfrowej komunikacji, odnosząc zjawisko m.in. do logiki algorytmicznej oraz architektury mediów społecznościowych. Druga część obejmuje analizę dyskursu na Twitterze w kontekście osób o orientacji LGBT. Jeden z aspektów przeprowadzonej analizy koncentruje się na specyfice mowy nienawiści w kontekście dyskusji o LGBT. Drugi z kolei polega na wskazaniu instytucjonalnych źródeł tego typu retoryki.

SŁOWA KLUCZOWE: mowa nienawiści, media społecznościowe, LGBT, algorytm, koncepcja prania informacji

Wprowadzenie

Rewolucja cyfrowa zdefiniowała proces komunikacji. To truistyczne stwierdzenie często w swej deskrypcji marginalizuje jeden z trendów obecny dziś w komunikacji. Zjawisko mowy nienawiści (ang. *hate speech*), które w imię zasad wolności ekspresji powoduje wypowiedzanie twierdzeń, które w warunkach komunikacji medialnej (opatrzonej rygorami poprawności politycznej) nie zostałyby wypowiedziane. W nomenklaturze naukowej ten mechanizm zidentyfikowany

¹ Data złożenia tekstu do Redakcji „MiS”: 03.06.2021 r.; data zatwierdzenia tekstu do druku: 21.05.2021 r.

został jako „efekt odhamowania online”².

Pojawienie się w środowisku cyfrowym mediów społecznościowych, ze względu na swą architekturę, sprawiło, że stały się łatwymi kanałami komunikowania, ale i rozpowszechniania mowy nienawiści. Zaczęła rosnać liczba grup skupionych wokół wartości homofobicznych, islamofobicznych, ksenofobicznych, które stały się ‘komunikacyjnymi rozsadnikami’ mowy nienawiści. Informacyjna autostrada (ang. *Information superhighway*)³ dodatkowo potęguje to zjawisko, nie będąc początkowo pomyślana do takich celów, wraz z lawinowym wzrostem informacji, zmęczeniem informacyjnym, stała się kanałem do proliferacji mowy nienawiści.

Trawestując powiedzenie, że ‘pióro jest potężniejsze niż miecz’, zauważyć należy, że „dzisiejsze klawiatury komputerowe stają się jeszcze bardziej niszczycielskie niż czołgi i karabiny maszynowe”⁴. Bogate w instrumentarium komunikacyjne środowisko mediów społecznościowych ułatwia transmitowanie mowy nienawiści. *Fake news* – nierzadko postępujące się lub skutkujące nową nienawiścią – staje się narzędziem w walce już nie tylko politycznej, ale kulturowej i światopoglądowej.

Jak zauważa James Banks, Internet stał się ‘nową granicą’ szerzenia nienawiści, ponieważ za pośrednictwem niedrogiej i nieobciążonej sieci społecznościowej można dotrzeć do milionów odbiorców. Media społecznościowe umożliwiły wcześniej rozdrobionym grupom łączenie się, tworząc wspólną tożsamość i poczucie wspólnoty. Z kolei Barbara Perry i Patrik Olsson sugerują, że wcześniej izolowani i zatowizowani członkowie skrajnie prawicowych grup zostali zastąpieni przez „globalną rasistowską subkulturę”⁵. Ta sama technologia, która stanowi wyraz inkluzywnej i demokratycznej natury Internetu, pozwala na aktywizację grup szerzących mowę nienawiści w sieci. Anonimowość – czynnik, który niewątpliwie sprzyja proliferacji mowy nienawiści, będąc jednocześnie jednym ze strategicznych, konstytuujących logikę Internetu – skutkuje deidentyfikacją osób odpowiedzialnych za krzewienie dyskryminujących treści.

W związku z obecnością mowy nienawiści na platformach społecznościowych Zeynep Tufekci zauważa, że „YouTube może być jednym z najpotężniejszych instrumentów radykalizujących XXI wieku”⁶. Tezę tę potwierdzić może znany

---

² T. Enarsson, S. Lindgren, *Free speech or hate speech? A legal analysis of the discourse about Roma on Twitter*, „Information & Communications Technology Law”, 28/1, 2019, s. 4.

³ Autostrada informacyjna to termin powstały w latach 90. XX w. w Stanach Zjednoczonych, określający wszelkie środki komunikacyjne, sprzętowe oraz programowe, które za cel stawiają włączenie do globalnej sieci maksymalnej ilości podmiotów wymiany informacji. J. Unold, *Zarządzanie informacją w cyberprzestrzeni*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2015, s. 108.

⁴ L. Shaw, *Hate Speech in Cyberspace: Bitterness without Boundaries*, „Notre Dame Journal of Law, Ethics & Public Policy”, Volume 25, Issue 1, s. 279.

⁵ J. Banks, *Regulating Hate Speech Online*, „Computers & Technology”, (3), 233, s. 236.

⁶ Z. Tufekci, *YouTube, the Great Radicalizer*, <https://www.nytimes.com/2018/03/10/opinion/sunday/youtube-politics-radical.html> (20.05.2020).

i niejednokrotnie opisany w literaturze przykład ISIS wraz z zakrojoną na szeroką skalę kampanią rekrutacyjną, której główną platformą promocyjną był YouTube⁷.

Cel badań pomyślany został jako próba ujęcia dynamicznego zjawiska mowy nienawiści w kontekście osób LGBT w polskiej przestrzeni mediów społecznościowych (ciężar badań położono na analizie Twittera). Warsztat metodologiczny oparty został o metody agregacji danych pochodzących z mediów społecznościowych oraz analizę zawartości treści z ukierunkowaniem na analizę sentymentu.

Mowa nienawiści – perspektywy definicyjne

Mowa nienawiści koncepcyjnie jest współczesnym zjawiskiem, zwłaszcza w kontekście łatwości jej rozpowszechniania, jednak zachowania, które dziś należałoby zaliczyć do tej kategorii retoryki, istniały w dyskursie mediów tradycyjnych.

Mowa nienawiści jest zarówno konstruktem prawnym, będącym przedmiotem zainteresowania orzecznictwa międzynarodowego, jak i socjologicznym, zależnym od kontekstów społeczno-kulturowych. Kategoria socjologiczna jest dość szeroka, ponieważ obejmować będzie aspekty kulturowe, religijne, rasowe, płciowe.

Mowa nienawiści uznawana jest też za przejaw konfliktów pomiędzy różnymi grupami społecznymi na różnych poziomach i płaszczyznach. Obecnie to Internet, będąc technologią o potencjale transformacyjnym daje upust tego typu antagonizmom. Z drugiej strony zakłada swoisty balans pomiędzy podstawowymi prawami, w tym swobodą wypowiedzi⁸.

Geneza fenomenu *hate speech* wskazuje, że po raz pierwszy został zidentyfikowany w Stanach Zjednoczonych pod koniec lat 80. XX w. przez grupę prawników. Stanowił efekt analizy różnych systemów prawnych i ich reakcji na sprawy o charakterze rasistowskim oraz szkodliwej narracji, jaka występowała w tym kontekście. Przyjmuje się, że to Mari Matsuda po raz pierwszy użyła tego terminu w 1989 r.⁹

W zależności od tego, w jakim kontekście nowa nienawiści będzie rozpatrywana, można mówić o różnych jej perspektywach definicyjnych. Ogniwem spajającym będzie tu dyskryminacja, nawoływanie do przemocy (fizycznej, psychicznej), brutalizacja komunikacji.

---

⁷ Zob. Z. Sawicka, *Czy dżihad może być cool? Nowe media w służbie zbrojnego dżihadu*, „KULTURA – MEDIA – TEOLOGIA”, nr 39, 2019, s. 32–49.

⁸ I. Gagliardone, D. Gal, T. Alves, G. Martinez, *Countering online hate speech*, Unesco Series on Internet Freedom, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, France 2015, s. 7.

⁹ A. Brown, *What is the hate speech? Part 1: The myth of hate*, s.6, https://www.researchgate.net/publication/315473313_What_is_hate_speech_Part_1_The_Myth_of_Hate (20.05.2020).

W języku potocznym mową nienawiści nazywa się mowę, która dyskredytuje określoną religię, rasę, płeć oraz orientację seksualną¹⁰. Jedną z najczęściej przywoływanych definicji mowy nienawiści jest ta opracowana przez Radę Europy. Według niej mowa nienawiści to wszystkie formy wyrażania, które szerzą, podlegają, promują lub uzasadniają nienawiść rasową, ksenofobię, antysemityzm lub inne formy nienawiści opartej na nietolerancji, w tym nietolerancję wyrażaną przez agresywny nacjonalizm i etnocentryzm, dyskryminację i wrogość wobec mniejszości, migrantów oraz mniejszości imigranckich¹¹.

Oprócz ujęć definicyjnych, służących całościowemu zrozumieniu zjawiska *hate speech*, zwrócić należy uwagę na stopnie jej intensywności, które wyróżnia się, analizując liczne przypadki występujące w przestrzeni informacyjnej. Intensywność mowy nienawiści może przybrać jedną z trzech form. Pierwsza, „ostra” forma obejmować będzie wyraźne i jednoznaczne nawoływanie do przemocy i dyskryminacji. Druga, „umiarkowana” – nawiązująca do historycznych przypadków dyskryminacji, wypowiedzi, które podają w wątpliwość historyczne fakty dyskryminacji, oświadczenia na temat historycznych zbrodni popełnionych przez grupy etniczne bądź religijne etc. Z kolei trzeci poziom to nowa nienawiści w wersji *soft*, oświadczenia, które skutkują kreacją negatywnego wizerunku jednostek lub grup¹².

Postrzegając mowę nienawiści przez pryzmat teorii komunikowania, wyróżnia się jej dwa podstawowe modele. Pierwszy odwołuje się do podstawowego modelu transmisji wiadomości, podczas gdy drugi Clay Calvert nazywa rytualnym modelem komunikacji – w efekcie aktu komunikacyjnego, którego oddziaływanie w perspektywie długoterminowej wspiera negatywne postawy wobec grup dyskryminowanych, budując środowisko dyskryminujące¹³.

Oprócz silnie ugruntowanego w literaturze terminu coraz częściej w nomenklaturze naukowej pojawi się termin *cyberhate*, rozumiany jako wykorzystanie technologii komunikacji elektronicznej do rozpowszechniania antysemickich, rasistowskich, ekstremistycznych informacji. To, co odróżnia tę wariację mowy nienawiści, to wykorzystywanie do jej rozpowszechniania

---

¹⁰ Wartą odnotowania jest następująca definicja “direct and serious attacks on any protected category of people based on their race, ethnicity, national origin, religion, sex, gender, sexual orientation, disability or disease”, M. ElSherief, V. Kulkarni, D. Nguyen, W. Yang Wang, E. Belding, *Hate Lingo: A Target-Based Linguistic Analysis of Hate Speech in Social Media*, International AAAI Conference on Web and Social Media, North America, 2018, <https://www.aaai.org/ocs/index.php/ICWSM/ICWSM18/paper/view/17910/16995>, s. 42 (20.05.2020).

¹¹ S. Neshkovska, Z. Trajkova, *The essentials of hete speech*, s. 73, https://www.researchgate.net/publication/329874520_The_Essential_of_Hate_Speech (20.05.2020).

¹² *Ibidem*.

¹³ M. Hrdina, *Identity, Activism and Hatred: Hate Speech against Migrants on Facebook in the Czech Republic in 2015*, s. 40, https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a2089/f28/NS16-1_Identity,%20Activism%20and%20Hatred-Hate%20Speech%20against%20Migrants.pdf (20.05.2020).

Internetu¹⁴.

Rozpowszechnianie mowy nienawiści w dobie klarującego się społeczeństwa algorytmicznego opiera się na specyficznych dla tej fazy rozwoju cywilizacyjnego mechanizmach. Algorytm jako konstrukt socjotechnologiczny to algorytm w sensie technologicznym, matematycznym powiązany z ekosystemem społecznym, służącym do tworzenia wiedzy, decydowania w oparciu o odpowiednie zasoby informacyjne¹⁵.

W analizowanym aspekcie to algorytmy optymalizujące mają moc proliferacji mowy nienawiści, na niespotykaną dotychczas skalę. Algorytmy optymalizujące współczynniki klikalności stosowane przez portale społecznościowe, w tym Facebookowy EdgeRank, którego logika opiera się promowaniu tych postów, które cieszą się dużym zainteresowaniem wśród użytkowników. Pozwala na lawinowe rozpowszechnianie tych postów, które mogą i często są skorelowane z mową nienawiści. Tego typu „mądrość” algorytmiczna powoduje, że użytkownicy funkcjonują w bańkach filtrujących, niejednokrotnie pełnych mowy nienawiści. W takiej sytuacji obecna w Internecie „iluzja wielkich liczb” może spotęgować przecenienie liczby osób, które podzielają wspólne poglądy. Mechanizm ten zauważalny jest w przypadku wyświetleń filmu na YouTube, liczby retweetów, udostępnień postu na Facebooku, w efekcie tłumacząc i wskazując na silne korelacje pomiędzy tymi wartościami a ogólną zasadnością treści¹⁶. Logika algorytmu wskazywałaby, że będzie on nieobarczony ludzką ułomnością w postaci faworyzowania lub deprecjonowania elementów rzeczywistości, natomiast wedle dostępnych wyników badań algorytmy są dalekie od neutralności i mogą dyskryminować i wspierać kultury toksyczne, ekstremistyczne¹⁷.

Możliwości technologiczne platform społecznościowych nie tylko wpływają na dynamikę komunikacji, ale umożliwiają szerzenie mowy nienawiści oraz zmieniają postrzeganie *hate speech* jako legalnych i publicznych informacji. Mechanizm ten został rozpoznany i znany jest jako koncepcja prania informacji (*information laundering*) w cyberprzestrzeni. Adam Klein porównuje proces prania informacji do prania pieniędzy, z tą jednak różnicą, że walutą w przypadku tego drugiego są informacje. Podkreśla, że architektura Internetu umożliwiła grupom ekstremistycznym ukrywanie i konwersje informacji opartych na nienawiści. Poprzez sieć grupy szerzące nienawiść z łatwością uzyskują legitymację dla

---

¹⁴ O. Jubany, M. Roiha, *Backgrounds, Experiences and Responses to Online Hate Speech: A Comparative Cross-Country Analysis*, The PRISM Project, 2015 s. 4, http://www.unicri.it/special_topics/hate_crimes/Backgrounds_Experiences_and_Responses_to_Online_Hate_Speech_A_Comparative_Cross-Country_Analysis.pdf (20.05.2020).

¹⁵ J. Kreft, *Władza algorytmów. U źródeł potęgi Google i Facebooka*, Wydawnictwo UJ, Kraków 2019, s. 31.

¹⁶ T. Enarsson, S. Lindgren, *Free speech or hate speech? A legal analysis of the discourse about Roma on Twitter*, „Information & Communications Technology Law”, 28/1, 2019, s. 4-5.

¹⁷ A. Ben-David, A. Matamoros-Fernández, *Hate Speech and Covert Discrimination on Social Media: Monitoring the Facebook Pages of Extreme-Right Political Parties in Spain*, „International Journal of Communication”, 10(2016), s. 1171.

propagowanych treści¹⁸. Pranie informacji nie polega tylko na „czyszczeniu” treści w mainstreamie informacyjnym, ale skupia się na taktyce snucia insynuacji¹⁹, niedomówień, pozostawianiu odbiorcy z pozorną możliwością interpretacji. W przestrzeni cyfrowej drogi dotarcia do informacji nacechowanych nienawiścią są tożsame z tymi umożliwiającymi uzyskanie wiedzy o charakterze neutralnym i wiarygodnym.

Schemat ‘prania informacji’ w cyberprzestrzeni opiera się na mechanizmie pozycjonowania stron w wyszukiwarkach. A. Klein przywołuje eksperyment, który polegał na wprowadzeniu do wyszukiwarek: Google, Yahoo, Bing i Ask, haseł: ‘Holokaust’, ‘Islam’, ‘Biali ludzie’ i ‘Czarni ludzie’, w efekcie wszystkie cztery wyszukiwarki dały co najmniej dwa wyniki, które były sponsorowane przez witryny białej supremacji lub rasistowskich autorów. Na pierwszej stronie wyników wyszukiwania Google umieściło link do strony o ‘Czarnych’, która prowadziła do kolejnej strony zawierającej rasistowskie obelgi. Z kolei dla wyników do zapytania o ‘Białych’, na pierwszej stronie wyświetlił się bezpośredni link do strony narodowo-socjalistycznej, która zawierała wewnętrzne linki do Holocaustrevisionist²⁰.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat w krajach Unii Europejskiej daje się zauważyć trend wskazujący wyraźny wzrost mowy nienawiści na tle rasowym, zwłaszcza w stosunku do migrantów i społeczności muzułmańskich. Od zaognienia się kryzysu uchodźczego w przestrzeni publicznej w całej Europie dochodzi do proliferacji przesłań o charakterze ekstremistycznym i silnym nacechowaniu islamofobicznym²¹. W efekcie kryzys migracyjny, nasilający się w wyniku wojny domowej w Syrii, staje się iskrą zapalną dla szerzenia mowy nienawiści zwłaszcza w mediach społecznościowych²². Według dostępnych analiz tuż po aktach terrorystycznych mających miejsce w Paryżu, Brukseli oraz Nicei na Twitterze hashtag #matadatodoslosmusulmanes stał się trzecim najczęściej tweetowanym hasztagiem w Hiszpanii. Według badań przeprowadzonych przez think tank Demos już w 2014 r., na Twitterze pojawiało się około 10 000 tweetów dziennie z rasistowskimi obelgami w języku angielskim, co stanowiło 1 na 15 000 tweetów²³.

---

¹⁸ A. Klein, *Slipping Racism into the Mainstream: A Theory of Information Laundering*, „Communication Theory”, 22 (2012), s. 431.

¹⁹ *Ibidem*, s. 435.

²⁰ *Ibidem*, s. 436.

²¹ G. Fuchs Alvarado, *Countering hate speech against refugees and migrants. An evaluation of international human rights treaties and soft law instruments*, „Revista Relaciones Internacionales”, Nr. 92.1, 2019, s. 104-105.

²² Zob. C. Aguilera-Carnerero, A. H. Azeez, *‘Islamonausea, not Islamophobia’: The many faces of cyber hate speech*, „Journal of Arab & Muslim Media Research”, Volume 9, Number 1, 1 April 2016; B. Ross, M. Rist, G. Carbonell, B. Cabrera, N. Kurowsky, M. Wojatzk, *Measuring the Reliability of Hate Speech Annotations: the Case of the European Refugee Crisis* <https://arxiv.org/pdf/1701.08118.pdf> (20.05.2020).

²³ A. C. Isasi, A. G. Juanatey, *Hate speech in social media: a state-of-the-art review*, 2016, s. 3, https://ajuntament.barcelona.cat/bcnvsodi/wp-content/uploads/2017/02/Informe_discurso-del-odio_ES-en-GB.pdf (20.05.2020).

Powszechny charakter mowy nienawiści w mediach społecznościowych powoduje, że koncerny mediów społecznościowych zaczynają przywiązywać większą wagę do kontroli tego typu retoryki. Platformy społecznościowe ustanawiają i egzekwują kryteria, według których informacje klasyfikowane są jako *hate speech*. Robią tak Facebook, Twitter i inne *social media*, niemniej jednak nie eliminuje to całkowicie problemu.

Przywołane wyżej perspektywy definicyjne dowodzą, że mowa nienawiści jest dość szerokim pojęciem, węższym wariantem *hate speech* jest *dangerous speech* lub *fear speech*, są to koncepcje, które podkreślają zdolność do wyrządzenia krzywdy. W tym kontekście Susan Benesch opracowała schemat, który umożliwia identyfikację tego rodzaju mowy w oparciu o następujące kryteria:

- charakteru i popularności mówcy,
- stanu emocjonalnego publiczności,
- określenie, czy treść wypowiedzi zawiera w sobie impuls do podjęcia aktywności,
- kontekst historyczny i społeczny,
- środki wykorzystane w celu jej rozpowszechnienia (w tym język).

Ten ostatni aspekt w kontekście *fear speech* odgrywa kardynalne znaczenie, bowiem oprócz generowania poczucia uciemnienia sprzyja również usankcjonowaniu aktów przemocy²⁴.

W procesie analizy zjawiska *hate speech* w konstelacji cyfrowej komunikacji niezwykle istotnym jest uwzględnianie aktywności tzw. trolli – osób, które często z egoistycznych, rozrywkowych pobudek generują impulsy do rozwoju mowy nienawiści. Dowodzi to, że mowa nienawiści w dobie mediów społecznościowych przyjmuje nowy wymiar. Jej źródła nie stanowią li tylko czynniki światopoglądowe, lecz często pobudki egoistyczne, nie rzadziej rozrywkowe. Innym jeszcze wymiarem *hate speech* jest nienawiść motywowana „zleconym interesem politycznym”, której upublicznianie jest implikacją decyzji politycznych.

Hate speech jako przedmiot badań interdyscyplinarnych

Wraz z transponowaniem mowy nienawiści na poziom mediów społecznościowych rośnie potrzeba rzetelnych badań oraz zwiększania dorobku naukowego w tej materii. Literatura przedmiotu w omawianym zakresie staje się coraz bogatsza i jednocześnie dostępniejsza. Odzwierciedlają to najnowsze pozycje traktujące o mowie nienawiści²⁵.

---

²⁴ I. Gagliardone, D. Gal, T. Alves, G. Martinez, *Countering online hate speech...*, *op. cit.*, s. 12.

²⁵ Zob. *Słowa jak kamienie: mowa nienawiści, kłamstwo, agresja w sieci : kompendium wiedzy o języku w życiu publicznym*, A. Kasińska-Metryka, R. Duduła, T. Gajewski (red.), Wydawnictwo ToC, Kraków, Nowy Targ 2019; *Hejterstwo: nowa praktyka kulturowa? Geneza, przypadki, diagnozy*, J. Dynkowska, N. Lemann, M. Wróblewski, A. Zator (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2017; A. Bodnar A. Gliszczyńska-

Mowa nienawiści ze względu na zakres przedmiotowy stanowi szczególny punkt zainteresowania dla organizacji międzynarodowych, m.in. Rady Europy, Amnesty International, ONZ. W ich aktywności główny akcent kładziony jest z jednej strony na mowę nienawiści w korelacji z wolnością wypowiedzi, których to granice są płynne, z drugiej natomiast podnoszone są kwestie związane z ochroną podstawowych praw człowieka. Aktywność organizacji międzynarodowych w tym obszarze nie skupia się tylko na deskrypcji, lecz określa procedury przeciwdziałania temu zjawisku²⁶.

Uwagę zwraca perspektywa badawcza mowy nienawiści, która świadczy o wielowymiarowości tego zjawiska. Stanowi bowiem przedmiot badań zarówno prawników, socjologów, psychologów, komunikologów, medioznawców, jak i politologów. Przekłada się to jednocześnie na warunkowane dyscyplinami naukowymi publikacje.

Zagadnienie *hate speech* jest intensywniej eksplorowane w nauce zachodniej, co przekłada się na woluminy publikacji na ten temat. Godnym odnotowania (z perspektywy politologicznej) jest fakt, że analizy poświęcone mowie nienawiści dokonywane są w oparciu o skompilowane kryteria o charakterze politycznym, cybernetycznym, psychologicznym etc.²⁷. Często podkreślanym przez badaczy kontekstem mowy nienawiści są przesłanki o charakterze politycznym. W związku ze wzmocnieniem konserwatywnych i prawicowych sił w Europie i na świecie, a szczególnie aktywnych w mediach społecznościowych, mowa nienawiści stała się językiem u wagi badaczy kultury mediów cyfrowych²⁸.

Bogaty zasób literatury na temat mowy nienawiści w mediach społecznościowych dostarcza również informacji o narzędziach umożliwiających detekcję analizowanego fenomenu. Większość zjawisk mających miejsce w przestrzeni mediów społecznościowych bazuje na dużych zbiorach danych, zatem i metodologia prowadzenia analiz oparta jest na analizie Big Data. W efekcie nauki

---

Grabias, M. Wyrzykowski, R. Wieruszewski, *Mowa nienawiści a wolność słowa*, Wolters Kluwer, Warszawa 2010; A. Guiora, E. A. Park, *Hate Speech on Social Media*, „Philosophia”, Volume 45, Issue 3, 2017.

²⁶ Walka z mową nienawiści na płaszczyźnie technologii komputerowych swe usankcjonowanie prawne znalazła w Cybercrime Convention z 2001 oraz późniejszych dokumentach Rady Europy. *Convention on Cybercrime*, ETS No.185, 23/11/2001, Budapest, oraz *Additional Protocol to the Convention on Cybercrime, concerning the criminalisation of acts of a racist and xenophobic nature committed through computer systems*, ETS No.189, 28/01/2003, Strasbourg.

²⁷ Zob. A. Ben-David, A. Matamoros-Fernandez, *Hate Speech and Covert Discrimination on Social Media: Monitoring the Facebook Pages of Extreme-Right Political Parties in Spain*, „International Journal of Communication”, 10, February 2016; V. Mohan, C. Barnes, *Countering Hate Speech in Elections: Strategies for “Electoral Management Bodies IFES White Paper”*, January 2018; A. Jakubowicz, *Alt_Right white lite: Trolling, hate speech and cyber racism on social media*, „Cosmopolitan Civil Societies: An Interdisciplinary Journal”, Volume 9 Issue 3, 2017; J. van Spanje, C. de Vreese, *The good, the bad and the voter: The impact of hate speech prosecution of a politician on electoral support for his party*, *Party Politics*, 2013, https://pdfs.semanticscholar.org/4c2c/3deeb8972f61244a00b8fe4e4275f1980023.pdf?_ga=2.184839712.860196592.1586803371-1905101267.1586184921 (20.05.2020).

²⁸ M. Pohjonen, S. Udupa, *Extreme Speech Online: An Anthropological Critique of Hate Speech Debates*, „International Journal of Communication” 11(2017), s. 1173.

o mediach implementują potencjał badawczy wynikający z umiejętności zastosowania i przetwarzania wielkich zbiorów danych²⁹. Wykorzystania metod i narzędzi z obszaru analityki Big Data do diagnozowania zjawisk społecznych, politycznych, gospodarczych dziś nikt nie kwestionuje. W obszarze metodologii badań naukowych instrumentarium to stanie się jednym z podstawowych narzędzi dla medioznawców, jest to nieunikniony efekt rewolucji cyfrowej, w tym również konieczności usieciowienia i zdigitalizowania procedur badań naukowych.

Metodologia badań

Potencjał mediów społecznościowych w obszarze polaryzacji politycznej stanowi przedmiot wielu opracowań naukowych³⁰. Pomimo licznych stanowisk potwierdzających polaryzujące właściwości mediów społecznościowych istnieją też takie, które negują dominujące poglądy. Wskazują, że media społecznościowe nie potęgują polaryzacji, społeczeństwo nie żyje w 'przytulnych i sprofilowanych' bańkach informacyjnych, lecz świadomie i z poznawczą premedytacją poszukuje rozbieżnych ze swoimi preferencjami i poglądami informacji³¹. Jednym z czynników wpływających na poziom polaryzacji w warunkach mediów społecznościowych jest mowa nienawiści. W świetle powyższego pojawia się pytanie, czy to media społecznościowe są głównymi katalizatorami mowy nienawiści? Odpowiedź zdaje się być oczywista, lecz nie można zapominać, że mowa nienawiści nie jest zjawiskiem nowym, jej proliferacja uległa wzmożeniu, dzięki pojawieniu się nowych i interaktywnych środków komunikacji.

Jak wyżej zasygnalizowano, jednym ze zidentyfikowanych obszarów, w których nowa nienawiści występuje, jest dyskryminacja ze względu na płeć, orientację seksualną. Ten aspekt *hate speech* został wybrany jako zakres przedmiotowy niniejszej analizy. W 2019 r. ilość marszów równości, które odbyły się w Polsce na przestrzeni kilku miesięcy, pozwala na stwierdzenie, że był to okres, w którym kwestie związane ze środowiskami LGBT oraz LGBTQ w przestrzeni publicznej pojawiały się częściej niż w latach poprzednich.

---

²⁹ A. Abraham, A. Hassaniem, V. Snašel, *Computational Social Network Analysis. Trends, Tools and Research Advances*. London, New York, 2010; *Digital Methods for Social Science. An Interdisciplinary Guide to Research Innovation*, ed. H. Snee, London 2016.

³⁰ D. J. Ahler, *Self-Fulfilling Misperceptions of Public Polarization*, *Journal of Politics* 76(3), 2014; H. Allcott, M. Gentzkow, *Social media and fake news in the 2016 election*, *Journal of Economic Perspectives* 31(2), 2017; L. Boxell, M. Gentzkow, J. M. Shapiro, *Greater Internet use Is Not Associated with Faster Growth in Political Polarization among US Demographic Groups*, *Proceedings of the National Academy of Sciences* 114 (40), 2017; M. Conover, J. Ratkiewicz, M. R. Francisco, B. Gonçalves, F. Menczer, A. Flammini, *Political Polarization on Twitter*, *ICWSM 133*, 2011; J. N. Druckman, E. Peterson, R. Slothuus, *How Elite Partisan Polarization Affects Public Opinion Formation*, *American Political Science Review*, 107(1), 2013; M. Prior, *Media and political polarization*, *Annual Review of Political Science*, 16, 2013.

³¹ Zob. P. Barberá, *How Social Media Reduces Mass Political Polarization. Evidence from Germany, Spain, and the U.S.*, http://pablobarbera.com/static/barbera_polarization_APSA.pdf.

Celem poznawczym niniejszego artykułu – jak już zostało stwierdzone we wstępie – jest rozpoznanie głównych tendencji na polskim Twitterze. Jeden z aspektów przeprowadzonej analizy koncentruje się na specyfice mowy nienawiści w kontekście dyskusji o LGBT. Drugi z kolei polega na wskazaniu instytucjonalnych źródeł tego typu retoryki. Na potrzeby przeprowadzonej analizy sformułowano poniższe hipotezy badawcze:

H1: W dyskusji na temat orientacji seksualnej LGBT w mediach społecznościowych przeważają opinie negatywne, godzące w godność jednostki.

Hipoteza ta opiera się na założeniu silniejszego zaangażowania się w dyskusję osób o wyraźniej orientacji prawicowej. Badania dowodzą, że pravicowi użytkownicy mediów społecznościowych uważają swoją działalność komunikacyjną za bardziej zaangażowaną politycznie i aktywną, systematycznie tworząc gęste i silnie powiązane ze sobą społeczności oraz wyrażają homogeniczne opinie³².

H2: Zainteresowanie użytkowników Internetu tematyką LGBT ma charakter „medialnie sezonowy”.

„Medialna sezonowość” dyskursu w mediach społecznościowych rozumiana jest jako zwiększenie zainteresowania użytkowników pewnymi kwestiami, które występują w tym czasie w przestrzeni społeczno-politycznej, co przekłada się na wzrost liczby postów na ten temat. Protesty środowisk LGBT odbywające się w 2019 r. można sklasyfikować jako główne źródło procesów intensyfikacji dyskusji w mediach społecznościowych w okresie odpowiadającym manifestacjom.

Za przedmiot analizy przyjęto mikroblogi na Twitterze. Ze względu na przekrojowy charakter analizy skupiono się na hasła, które w przestrzeni publicznej pojawia się z jednoznaczną nienawistną konotacją: strefy wolne od LGBT. Zebranie danych nastąpiło z wykorzystaniem dostępnych narzędzi i aplikacji do analizy komunikacji na Twitterze. Dane zostały skolektywizowane za pomocą narzędzi udostępnionych przez platformę Twitter oraz aplikację BuzzSumo.

Analizą objęto okres od 7 lipca do 24 sierpnia 2019 r., cezura rozpoczęcia i zakończenia badania określona została w oparciu o dane pochodzące z platformy Google Trends, w tym odcinku czasowym odnotowano najwięcej zapytań o hasło: *strefa wolna od LGBT*, to pozwoliło wnioskować, że podobny trend miał miejsce na Twitterze. W analizowanym przedziale czasowym odnotowano 87 tweetów, które zawierały *#strefawolaodLGBT*. W oparciu o procedurę analizy sentymentów dokonano klasyfikacji ternarnej, która bazuje na przypisaniu wartości: pozytywne, negatywne oraz neutralne. Kategoria ‘pozytywne’ obejmuje

---

³² M. Hrdina, *Identity, Activism and Hatred...*, op. cit., s. 44.

te tweety, które popierają oraz bronią osoby LGBT, negatywne – posty należące do analizowanej kategorii obejmują opis negatywnych atrybutów lub przypisywanie braków osobom, które należą do określonej grupy. Z kolei kategoria neutralne zawiera tweety o charakterze obiektywnym, często eksplanacyjnym oraz te, w przypadku których trudno było je zaliczyć do kategorii pozytywne lub negatywne.

Tabela 1. Klasyfikacja tweetów w oparciu o hasztag #strefawolnaodLGBT

<i>Wartość</i>	<i>Ilość</i>	<i>Udział</i>
<i>Pozytywne</i>	34	39%
<i>Negatywne</i>	32	37%
<i>Neutralne</i>	21	24%

Źródło: Badania własne

Powyższe dane dowodzą, że rozkład opinii pozytywnych i negatywnych zawierających hasztag #strefawolnaodLGBT w dyskusji na Twitterze jest stosunkowo równomierny, przy niewielkiej dominacji pozytywnych opinii. Pozwala to sfalsyfikować hipotezę zakładającą, że w dyskusji na temat orientacji seksualnej LGBT w mediach społecznościowych przeważają opinie negatywne. W trakcie analizy zidentyfikowane zostały wartości, które najczęściej towarzyszyły tweetom sklasyfikowanym jako negatywne, a były nimi: ‘ojczyzna’, ‘tożsamość’, ‘rodzina’. Z kolei ‘dewianci’, ‘pederaści’, ‘zaraza’ były tymi, które najczęściej padały pod adresem osób LGBT.

Kolejnym elementem, który został wzięty pod uwagę w trakcie przeprowadzonego procesu analitycznego, jest źródło informacji. Wykorzystanie narzędzia do analizy ruchu na Twitterze³³ pozwoliło zebrać dane na temat portali internetowych, których publikacje na Twitterze wykazywały wysokie woluminy tweetów oraz retweetów o #LGBT.

Tabela 2. Źródła informacji o #LGBT na Twitterze w analizowanym przedziale czasowym

Nazwa domeny	Ilość tweetów/retweetów
wpolityce.pl	3,8 tys.
niezależna.pl	2,1 tys.
wiadomości.gazeta.pl	642
wprawo.pl	635
natemat.pl	511
telewizjarepublika.pl	175
queer.pl ³⁴	146
wiadomości.wp.pl	140

³³ <https://app.buzzsumo.com>

³⁴ Queer jest najstarszym, bo działającym od 1996 r. portalem internetowym przeznaczonym dla osób LGBT.

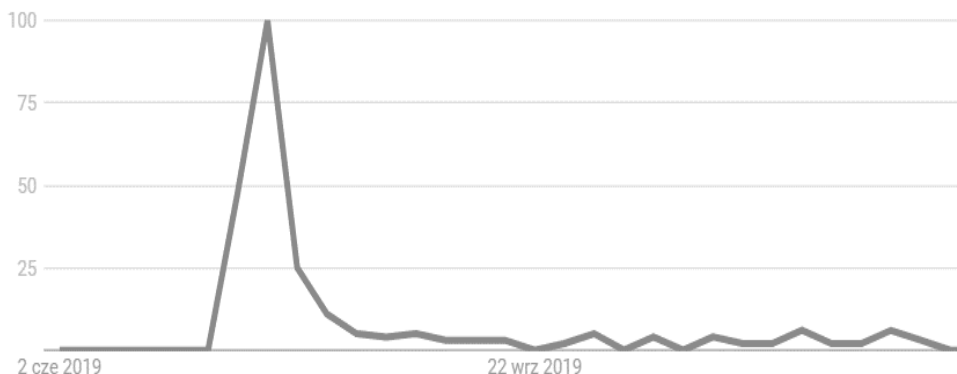
fronda.pl	94
polityczek.pl	33

Źródło: Wyniki do zapytania LGBT na Twitterze, dane zebrane przy pomocy aplikacji Buzz Sumo, https://app.buzzsumo.com/content/web?result_type=twitter&begin_date=Jul%2007%202019&end_date=Aug%2003%202019&q=LGBT&search=true&tld=pl&analysis=true

Internetowe portale informacyjne, którym przypadły najwyższe wartości liczbowe tweetów/retweetów, to wpolityce.pl oraz niezalezna.pl. Serwisy te na osi kontinuum politycznego sklasyfikować należy jako prawicowe i konserwatywne. Na podstawie powyższych danych założyć należy, że osiągnięte wartości są wynikiem politycznej orientacji ww. portali, a te o charakterze prawicowym w dyskusję nt. LGBT w 2019 r. były mocno zaangażowane. Ponadto tweet będący artykułem w polityce.pl z 1 sierpnia 2019 r. pt. *Mocne słowa arcybiskupa Jędraszewskiego: Pojawiła się nowa zaraza, neomarksistowska. Nie czerwona, ale tęczowa*, został udostępniony 749 razy na polskim Twitterze. Jednocześnie zidentyfikowano 19 influencerów, którzy zostali rozpoznani jako profile generujące duży ruch wokół analizowanego hasztagu.

Jednym ze wskazanych problemów badawczych jest założenie, że ruch w Internecie obejmujący również media społecznościowe, fora, blogi, ma charakter „medialnie sezonowy”.

Wykres 1. Zainteresowanie hasłem: strefa wolna od LGBT w Google Trends, w ujęciu czasowym

Legenda: wartości 0, 25, 50, 75 oraz 100 reprezentują poszczególne zainteresowania w wyszukiwaniu względem najwyższego punktu na wykresie. Wartość 100 oznacza najwyższą popularność hasła. Wartość 50 oznacza, że

popularność hasła była dwukrotnie mniejsza. Wartość 0 wskazuje, że dla danego hasła nie ma wystarczających danych.

Z powyższego wykresu wynika, że po 13 lipca (Marsz Równości w Kielcach) nastąpiła zauważalna tendencja wzrostowa w popularności hasła: strefa wolna od LGBT. Szczyt zainteresowania przypadł na 21-27 lipca, 21 lipca miał miejsce Marsz Równości w Białymstoku, który ze względu na swój przebieg odbił się szerokim echem w opinii publicznej. Po osiągniętym apogeum zainteresowania hasłem nastąpiła faza wyraźnego spadku (po 24 sierpnia), którego wartości fluktuowały w granicach 0 – 6. Dane te potwierdzają hipotezę, że zainteresowanie użytkowników Internetu tematyką LGBT ma charakter „medialnie sezonowy”. Wydarzenia związane z Marszami Równości w Kielcach oraz Białymstoku i wyszukiwanie hasła LGBT w Internecie potwierdzają zasadność określenia „medialna sezonowość”.

Podsumowanie

Za sprawą mediów społecznościowych mowa nienawiści zyskała nowy, szybszy sposób rozprzestrzeniania się. Cywilizacja numeryczna sprawia, że staje się ona instrumentem polaryzującym i antagonizującym społeczeństwo, a silne zaangażowanie środowisk prawicowych nie tylko na poziomie użytkowników mediów społecznościowych, ale również i zorientowanych politycznie mediów cyfrowych – stanowiących źródła informacji – powoduje upolitycznienie sfery, która z założenia winna być indywidualną jednostką. Spectrum i intensywność oddziaływania mediów społecznościowych jest wzmocniana zauważalnym od kilku lat trendem w spadku zaufania do mediów tradycyjnych. Tendencja ta jest szczególnie zauważalna w społeczeństwie amerykańskim (coroczne raporty PewResearch Center).

Architektura mediów społecznościowych oparta na algorytmach powoduje, że treści często też o charakterze mowy nienawiści – wykazując wysoki potencjał klikalności – ulegają procesowi optymalizacji. W efekcie docierają do szerszego targetu odbiorców.

Interesującym wnioskiem płynącym z dokonanej analizy jest brak zakładanej dominacji negatywnych tweetów oraz retweetów. Pozwala to domniemywać, że aktywność części użytkowników Twittera nie jest zależna od wcześniej wspomnianej korelacji pomiędzy prawicowym światopoglądem a intensywnością i zaangażowaniem w dyskusji na badanej platformie.

Intensyfikacja dyskusji o LGBT charakteryzuje się falowością, wyraźnie wzrasta w określonych odcinkach czasowych, po czym wygasa. Na potrzeby niniejszej analizy zjawisko to zostało określone jako ‘medialna sezonowość’, w wyniku badań tendencja ta znalazła potwierdzenie w danych liczbowych.

Prawna reglamentacja mowy nienawiści na obecnym poziomie wydaje się być niewystarczająca, państwa podejmują coraz to nowe kroki w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się mowy nienawiści w przestrzeni publicznej. Przykład Niemiec i ostatnio wprowadzonych zmian prawnych w celu ograniczenia proliferacji *hate speech*, wskazuje, w którym kierunku i jak dalece mogą pójść zmiany.

Mowa nienawiści jako zjawisko wielowymiarowe determinuje konieczność prowadzenia stałych badań. Tym bardziej, że turbulentny charakter współczesności generuje coraz to nowe impulsy do tego typu retoryki.

Bibliografia

- Abraham A., Hassaniem A., Snášel V., *Computational Social Network Analysis. Trends, Tools and Research Advances*, London, New York 2010.
- Additional Protocol to the Convention on Cybercrime, concerning the criminalisation of acts of a racist and xenophobic nature committed through computer systems*, "ETS", No.189, 28/01/2003, Strasbourg.
- Aguilera-Carnerero C., Azeez A. H., 'Islamonausea, not Islamophobia': *The many faces of cyber hate speech*, "Journal of Arab & Muslim Media Research", Volume 9, Number 1, 1 April 2016, ss. 21-40.
- Ahler D. J., *Self-Fulfilling Misperceptions of Public Polarization*, "Journal of Politics", 76(3), 2014, ss. 607-620.
- Allcott H., Gentzkow M., *Social media and fake news in the 2016 election*, "Journal of Economic Perspectives", 31(2), 2017, ss. 1-28.
- Banks J., *Regulating Hate Speech Online*, "Computers & Technology", (3) 2010, ss. 233-239.
- Barberá P., *How Social Media Reduces Mass Political Polarization. Evidence from Germany, Spain, and the U.S.*, http://pablobarbera.com/static/barbera_polarization_APSA.pdf.
- Ben-David A., Matamoros-Fernández A., *Hate Speech and Covert Discrimination on Social Media: Monitoring the Facebook Pages of Extreme-Right Political Parties in Spain*, "International Journal of Communication", 10/2016, ss. 1167-1193.
- Bodnar A., Gliszczyńska-Grabias A., Wyrzykowski M., Wieruszewski R., *Mowa nienawiści a wolność słowa*, Wolters Kluwer, Warszawa 2010.
- Boxell L., Gentzkow M., Shapiro J. M., *Greater Internet use Is Not Associated with Faster Growth in Political Polarization among US Demographic Groups*, "Proceedings of the National Academy of Sciences", 114 (40), 2017, ss. 10612-10617.
- Brown A., *What is the hate speech? Part 1: The myth of hate*, https://www.researchgate.net/publication/315473313_What_is_hate_speech_Part_1_The_Myth_of_Hate.
- Conover M., Ratkiewicz J., Francisco M. R., Gonçalves B., Menczer F., Flammini A., *Political Polarization on Twitter*, "ICWSM", 133, 2011, ss. 89-96.
- Convention on Cybercrime*, "ETS", No.185, 23/11/2001, Budapest.
- Digital Methods for Social Science. An Interdisciplinary Guide to Research Innovation*, ed. H. Snee, London 2016.
- Druckman J. N., Peterson E., Slothuus R., *How Elite Partisan Polarization Affects Public Opinion Formation*, "American Political Science Review", 107(1), 2013, ss. 57-79.
- El Sherief M., Kulkarni V., Nguyen D., Yang Wang W., Belding E., *Hate Lingo: A Target-Based Linguistic Analysis of Hate Speech in Social Media*, International AAAI Conference on Web and Social Media, North America, 2018, <https://www.aaai.org/ocs/index.php/ICWSM/ICWSM18/paper/view/17910/16995>.

- Enarsson T., Lindgren S., *Free speech or hate speech? A legal analysis of the discourse about Roma on Twitter*, "Information & Communications Technology Law", 28/1, 2019, ss. 1-8.
- Fuchs Alvarado G., *Countering hate speech against refugees and migrants. An evaluation of international human rights treaties and soft law instruments*, "Revista Relaciones Internacionales", Nr. 92.1, 2019, s. 103-125.
- Gagliardone I., Gal D., Alves T., Martinez G., *Countering online hate speech, Unesco Series on Internet Freedom*, United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, France 2015.
- Guiora A., Park E. A., *Hate Speech on Social Media*, Philosophia, Volume 45, Issue 3, 2017, ss. 957-971.
- Hejterstwo: nowa praktyka kulturowa? Geneza, przypadki, diagnozy*, red. J. Dynkowska, N. Lemann, M. Wróblewski, A. Zator, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2017.
- Hrdina M., *Identity, Activism and Hatred: Hate Speech against Migrants on Facebook in the Czech Republic in 2015*, https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c3/a2089/f28/NS16-1_Identity,%20Activism%20and%20HatredHate%20Speech%20against%20Migrants.pdf.
- Isasi A. C., Juanatey A. G., *Hate speech in social media: a state-of-the-art review*, 2016, https://ajuntament.barcelona.cat/bcnvsodi/wpcontent/uploads/2017/02/Informe_discurso-del-odio_ES-en-GB.pdf.
- Jakubowicz A., *Alt Right white lite: Trolling, hate speech and cyber racism on social media*, "Cosmopolitan Civil Societies: An Interdisciplinary Journal", Volume 9 Issue 3, 2017, ss. 41-60.
- Jubany O., Roiha M., *Backgrounds, Experiences and Responses to Online Hate Speech: A Comparative Cross-Country Analysis*, The PRISM Project, 2015, http://www.unicri.it/special_topics/hate_crimes/Backgrounds_Experiences_and_Responses_to_Online_Hate_Speech_A_Comparative_Cross-Country_Analysis.pdf.
- Klein A., *Slipping Racism into the Mainstream: A Theory of Information Laundering*, "Communication Theory", 22/2012, ss. 427-448.
- Kreft J., *Władza algorytmów. U źródeł potęgi Google i Facebooka*, Wydawnictwo UJ, Kraków 2019.
- Mohan V., Barnes C., *Countering Hate Speech in Elections: Strategies for Electoral Management Bodies IFES*, "White Paper", January 2018.
- Neshkovska S., Trajkova Z., *The essentials of hate speech*, https://www.researchgate.net/publication/329874520_The_Essential_of_Hate_Speech.
- Pohjonen M., Udupa S., *Extreme Speech Online: An Anthropological Critique of Hate Speech Debates*, "International Journal of Communication", 11/2017, ss. 1173-1191.
- Prior M., *Media and political polarization*, "Annual Review of Political Science", 16, 2013, ss. 101-127.
- Ross B., Rist M., Carbonell G., Cabrera B., Kurowsky N., Wojatzk M., *Measuring the Reliability of Hate Speech Annotations: The Case of the European Refugee Crisis*, <https://arxiv.org/pdf/1701.08118.pdf>.
- Sawicka Z., *Czy dżihad może być cool? Nowe media w służbie zbrojnego dżihadu*, "KULTURA – MEDIA – TEOLOGIA", nr 39, 2019, s. 32-49.
- Shaw L., *Hate Speech in Cyberspace: Bitterness without Boundaries*, "Notre Dame Journal of Law, Ethics & Public Policy", Volume 25, Issue 1, 2012, ss. 279-304.
- Słowa jak kamienie: mowa nienawiści, kłamstwo, agresja w sieci : kompendium wiedzy o języku w życiu publicznym*, A. Kasińska-Metryka, R. Duduła, T. Gajewski (red.), Wydawnictwo ToC, Kraków, Nowy Targ 2019.
- Tufekci Z., *YouTube, the Great Radicalizer*, <https://www.nytimes.com/2018/03/10/opinion/sunday/youtube-politics-radical.html>.
- Unold J., *Zarządzanie informacją w cyberprzestrzeni*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2015.
- Van Spanje J., de Vreese C., *The good, the bad and the voter: The impact of hate speech prosecution of a politician on electoral support for his party*, Party Politics, 2013, https://pdfs.semanticscholar.org/4c2c/3deeb8972f61244a00b8fe4e4275f1980023.pdf?_ga=2.184839712.860196592.1586803371-1905101267.1586184921.

#strefawolnaodLGBT. Hate Speech on Social Media

Summary

The article deals with the topic of hate speech based on sexual orientation, and the main emphasis was placed on the nature of discussions around LGBT people on Polish Twitter. The article consists of two logically separated parts. The theoretical one attempts to comprehensively describe the notion of hate speech, by providing needed definitions of the said phenomenon and by locating it in the context of digital communication, referring it, among others, to algorithmic logic and social media architecture. The second part covers the Twitter discourse analysis in the context of LGBT people. One aspect of the analysis focuses on the specificity of hate speech in the context of LGBT discussions; the second, in turn, indicates the institutional sources of this type of rhetoric.

Keywords: hate speech, social media, LGBT, algorithm, information laundering concept